

Viering in de Wereldwijde Week voor Vrede in Palestina en Israël
in de Vredeskerk
22 mei 2011

Foto: W.J. Keuning

Voorganger	Han Ellermeijer
Ouderling	Sara Stolk
Diaken	Jan Barwegen
Gastvrouw	Marian van Driel
Lector	Rien Schelhaas
Organist	Paul Gerssen
Deze dienst is voorbereid door	Han Ellermeijer
	Riet Schelhaas
	Dora van den Hooff
	Kirsten Mollema
	Jef Kraak
	Tessa Kraak

Openingslied: Tussentijds 118

1. Licht dat ons aan-stoot in de mor-gen,
voor-tij-dig licht waar-in wij staan
koud, één voor één, en on-ge-bor-gen,
licht o-ver-dek mij, vuur mij aan.
Dat ik niet uit-val, dat wij al-len
zo zwaar en droe-vig als wij zijn
niet uit-el-kaars ge-na-de val-len
en doel-loos en on-vind-baar zijn.

2. Licht, van mijn stad de stedehouder,
aanhoudend licht dat overwint.
Vaderlijk licht, steevaste schouder,
draag mij, ik ben jouw kijkend kind.
Licht, kind in mij, kijk uit mijn ogen
of ergens al de wereld daagt
waar mensen waardig leven mogen
en elk zijn naam in vrede draagt.

3. Alles zal zwichten en verwaaien
wat op het licht niet is geijkt.
Taal zal alleen verwoesting zaaien
en van ons doen geen daad beklijft.
Veelstemmig licht, om aan te horen
zolang ons hart nog slagen geeft.
Liefste der mensen, eerstgeboren,
licht, laatste woord van Hem die leeft.

Begroeting: Han Ellermeijer

Zingen: Tussentijds 9: vers 1/6

1. Wij zoe - ken hier uw aan - ge-zicht.
 God, houd uw oog op ons ge-richt:
 Ky - ri - e e-lei - son!

2. De vragen huizen in ons hart.
 Gij die de duisternis ontwart:
 Kyrie eleison!

3. Ontvlam in ons en vuur ons aan!
 Getroost zullen wij verder gaan:
 Kyrie eleison!

4. Begrens de eindeloze nacht
 van wie geen morgen meer verwacht:
 Kyrie eleison!

5. Wanneer het donker ons verrast,
 houd ons dan met uw goedheid vast:
 Kyrie eleison!

6. Het lied van wie zijn voorgegaan
 zet ons vandaag tot zingen aan:
 Amen. Halleluja!

Introductie: Riet Schelhaas

“Ga mee op reis en ontmoet jongvolwassen christenen in Israël en de Palestijnse gebieden”, deze oproep was te lezen in het blad Eén van februari. Tessa en Jef Kraak reageerden enthousiast. Zij gaan dan ook in juli mee met deze reis. De totale groep zal bestaan uit 25 Palestijnse jonge christenen uit Oost-Jeruzalem en Israël en 25 jonge deelnemers van over de hele wereld.

Kerk in Actie steunt talrijke projecten die verspreid zijn over de hele wereld.

De provincies in Nederland hebben de verantwoordelijkheid toegewezen gekregen voor een bepaald gebied.

Zo heeft Noord-Holland het Midden-Oosten in haar portefeuille. Geen eenvoudige taak dus, als we alleen maar denken aan het probleem vrede en recht in Palestina en Israël.

Zoals u wellicht weet zijn een aantal van ons uit de Vredeskerk mee op reis geweest naar Israël en de Palestijnse gebieden. Enkelen van hen dragen hun steentje bij in deze dienst.

Moet je daar lef voor hebben om zo'n reis mee te maken?

Komt je mening over Israël in gevaar?

Misschien moet je inderdaad een beetje lef hebben, maar het is echt niet zo dat je moet kiezen tussen Israël en Palestina. In de wandelgangen wordt dat nog wel eens gesuggereerd, maar dat is pure onzin.

Dit jaar willen we als classicale ZWO-commissie voor het eerst een delegatie laten deelnemen aan deze ontmoeting. Vanuit Noord Holland gaan er vier jonge mensen

mee naar Israël en de Palestijnse gebieden. Met deskundige begeleiders, o.a. Meta Floor, die uitgezonden is door Kerk in Actie, zullen zij mensen ontmoeten van vredes- en mensenrechtenorganisaties in zowel Israël als de Palestijnse gebieden. Zij nemen deel aan Bijbelstudies, maar ook zullen zij vrijwilligerswerk doen, bijv. huizen schilderen of helpen bij de oogst. En er is voldoende tijd en ruimte voor ontspanning en om mooie dingen te zien.

Om zo te ontdekken welke invloed het voortdurende conflict heeft op zowel de Israëlische als de Palestijnse samenleving.

Wie Tessa en Jef zijn? Daar zitten zij (vragen of ze gaan staan). Zij werken ook mee in deze dienst.

Zij hebben beloofd om van alles wat zij gaan zien, horen en gaan meemaken, ons deelgenoot te maken op een geschikte datum hier in de kerk. Wellicht kan er dan gebruik gemaakt worden van de professionele Beamer hier in de kerkzaal.

Zingen: Tussentijds 120: vers 1, 2 en 3

1. Zo vrien - de - lijk en vei - lig als het licht,
zo - als een man - tel om mij heen ge - sla - gen
zo is mijn God, ik zoek zijn aan - ge - zicht,
ik roep zijn naam, be - storm Hem met mijn vra - gen,
dat Hij mij maakt, dat Hij mijn we - zen richt.
Wil bij be - hoe - den en op han - den dra - gen.

2. Want waar ben ik, als Gij niet wijd en zijd
waakt over mij en over al mijn gangen.

Wie zou ik worden, waart Gij niet bereid
om, als ik val, mij telkens op te vangen.

Ik leef niet echt, als Gij niet met mij zijt.

Ik moet in lief en leed naar U verlangen.

3. Spreek Gij het woord, dat mij vertroosting geeft,
dat mij bevrijdt en opneemt in uw vrede.

Ontsteek die vreugde die geen einde heeft,
wil alle liefde aan uw mens besteden.

Wees Gij vandaag mijn brood, zowaar Gij leeft -
Gij zijt toch zelf de ziel van mijn gebeden.

Gebod: Jef

Een Joods gebed voor vrede

door Rabbi Arik Ascherman, Jeruzalem.

Onze God en God van onze Voorvaderen,
sterk ons om onze angst te overwinnen

en Uw partners te worden in het scheppen van de wereld op de wijze die U dat voor U zag toen U onze voorouders beloofde: ‘Met U en met Uw nageslacht zullen alle geslachten des aardbodems gezegend worden’

Als wij denken onszelf te beschermen door aan anderen te doen wat aan ons werd gedaan, help ons dan te realiseren, dat tegenwoordig wij als Israëli’s de overweldigende macht hebben om recht of onrecht te doen.

Zowel wij als het Palestijnse volk met wie we voorbestemd zijn om dit land te delen,
streven er naar om onze eigen claims te versterken door de claims van de ander te ontkennen.

Mogen we allen tot het inzicht komen dat twee volken diepe wortels hebben in dit land.

Zowel wijzelf als zij met wie wij moeten samenleven dan wel samen sterven, hebben Uw beeld ontheiligd door elkaar kwaad te doen.

Maar we voelen ons allemaal ook zo sterk slachtoffers dat we woedend zijn wanneer we als daders worden aangewezen.

Help ons allen om te begrijpen dat geweld onszelf aantast, zelfs als onze zaak rechtvaardig is, en dat het verschil tussen slachtoffer en dader minder dan één haar breed is.

Wij, Israëli’s en Palestijnen weten heel goed hoe we elkaar als vreemden – als ‘ander’ -kunnen zien.

Maar het woord *shalom* (vrede) komt voort uit dezelfde wortel als *shalem* (heelheid).

Open onze harten om te begrijpen dat door Uw goddelijke eenheid wij allen één zijn.

Help ons om deze strijd te winnen en geef ons moed.

Want hoewel we in ons hart wel weten welk pad we moeten nemen, is het ons tot nu toe niet gelukt om dat ook echt te doen.

Gezegend zijt Gij, Heer, Heerser over het universum, die kracht geeft aan de vermoeide.

Amen.

Zingen: Tussentijds 117: vers 1 t/m 5

1. De dag gaat o - pen voor het Woord des He-ren,
Zon die wij zoe-ken, kracht die wij ont-be-ren,
bron die wij ho-ren als wij tot Hem ke-ren,
vroeg in de mor-gen.

2. Voor wij bestonden, riep Hij ons bij name,
voor wij ontwaakten en ter wereld kwamen,
zag Hij ons aan en bracht Hij ons tezamen,
God onze Vader.

3. Door U geschapen om uit U te leven;
hartslag en adem hebt Gij ons gegeven,
land waar wij wonen, licht waarnaar wij streven,
oorsprong en toekomst.

4. Wilt Gij vandaag en tot het eind der dagen
ons doen en laten zuiveren en dragen,
dan stijgt de vreugde van uw welbehagen
in onze wereld.

5. Aan U ons loflied: glorie aan de Vader,
dank aan de Zoon die ons bestaan aanvaardde,
zijn Geest geleide ons en onze aarde
naar de voltooiing.

Schriftlezing: 1 Koningen 21

De wijngaard van Nabot 21

Enige tijd later gebeurde het volgende. De Jizreëliet Nabot had een wijngaard die grensde aan het paleis dat koning Achab van Samaria in Jizreël bezat. 'Sta mij uw wijngaard af,' zei Achab tegen Nabot. 'Hij ligt naast mijn paleis; ik kan hem goed gebruiken om er groente te verbouwen. Ik zal u er een betere wijngaard voor teruggeven, of ik zal u, als u dat liever hebt, de prijs ervan in zilver uitbetalen.' Maar Nabot zei tegen Achab: 'De HEER verhoede dat ik de grond die ik van mijn voorouders heb geërfd aan u zou afstaan.' Achab ging terug naar zijn paleis, woedend en terneergeslagen omdat Nabot tegen hem had gezegd dat hij hem de grond die hij van zijn voorouders had geërfd niet zou afstaan. Hij ging op zijn rustbed liggen, met zijn gezicht naar de muur, en weigerde te eten. Toen kwam zijn vrouw Izebel naar hem toe en vroeg: 'Wat is er gebeurd, dat je zo mismoedig bent en niet eten wilt?' 'Ik heb met de Jizreëliet Nabot gesproken,' antwoordde hij. 'Ik heb hem gevraagd mij zijn wijngaard te verkopen. Of, als hij dat liever had, kon hij er een andere wijngaard voor terugkrijgen. Maar hij weigerde zijn wijngaard aan mij af te staan.' Daarop zei Izebel: 'Wat? Jij bent toch de koning van Israëel? Sta op en eet wat, dat zal je goeddoen. Ik zal ervoor zorgen dat jij de wijngaard van Nabot krijgt.' Uit naam van Achab schreef Izebel brieven, verzegelde die met het koninklijke zegel en stuurde ze naar de oudsten en aanzienlijksten in de stad waar Nabot woonde. In die brieven stond het volgende: 'Kondig een vastendag af en zet Nabot vooraan wanneer het volk samenkomt. Laat dan twee mannen die nergens voor terugdeinzen tegenover hem plaatsnemen en hem beschuldigen van godslastering en majesteitsschennis. Daarop moet u hem buiten de stad brengen en stenigen.' Nabots stadsgenoten, de oudsten en aanzienlijksten van zijn woonplaats, deden wat Izebel hun had opgedragen in de brieven die ze had gestuurd. Ze kondigden een vastendag af en lieten Nabot vooraan zitten toen het volk samenkwam. Twee mannen namen tegenover hem plaats en beschuldigden hem ten overstaan van het volk van godslastering en majesteitsschennis. Daarop werd hij buiten de stad gebracht en gestenigd. Ze stuurden Izebel bericht dat Nabot door steniging ter dood was gebracht. Toen Izebel hoorde dat Nabot dood was, zei ze tegen Achab: 'Je kunt de wijngaard die de Jizreëliet Nabot je weigerde te verkopen in bezit nemen, want Nabot leeft niet meer, hij is dood.' Toen Achab hoorde dat Nabot dood was, ging hij naar Jizreël om de wijngaard van Nabot in bezit te nemen.

De HEER richtte zich tot de Tisbiet Elia met de woorden: ‘Kom, ga Achab, de koning van Israël, tegemoet. Hij is uit Samaria naar de wijngaard van Nabot gekomen om die in bezit te nemen. Zeg tegen hem: “Dit zegt de HEER: Je hebt een moord gepleegd en je het bezit van een ander toegeëigend.” Zeg hem ook: “Dit zegt de HEER: Op de plaats waar de honden het bloed van Nabot hebben opgelikt, zullen ze ook jouw bloed oplikken.”’ Toen Achab Elia zag, zei hij: ‘Mijn vijand heeft me dus weer weten te vinden.’ ‘Ik heb u gevonden,’ antwoordde Elia. ‘U hebt u ertoe geleend iets te doen dat slecht is in de ogen van de HEER. Daarom breng ik onheil over u: U zult worden weggevaagd en alle mannelijke leden van uw koningshuis, van hoog tot laag, zullen worden uitgeroeid. Omdat u de HEER hebt getergd door de Israëlieten aan te zetten tot zonde, zal het uw familie vergaan zoals het de familie van Jerobeam, de zoon van Nebat, vergaan is, en de familie van Basa, de zoon van Achia. En over Izebel heeft de HEER gezegd: “De honden zullen Izebel opvreten onder de stadsmuur van Jizreël.” Wie van de familie van Achab in de stad sterft, zal door de honden worden opgevreten, en wie sterft in het open veld, zal worden opgevreten door de vogels.’ (Inderdaad, niemand heeft zich er meer dan Achab op toegelegd te doen wat slecht is in de ogen van de HEER. En het was zijn vrouw Izebel die hem daartoe aanzette. Het was gruwelijk, zoals hij afgoden vereerde naar het voorbeeld van de Amorieten, die door de HEER voor de Israëlieten waren verdreven.) Bij het horen van deze woorden scheurde Achab zijn kleren. Hij trok een boetekleed aan, dat hij op zijn blote lijf droeg en waarin hij ook sliep. Hij vastte en gedroeg zich ook verder zeer berouwvol. De HEER richtte zich tot Elia met de woorden: ‘Heb je gezien hoe Achab zich voor mij vernedert? Omdat hij berouw toont, zal ik het onheil over zijn koningshuis niet tijdens zijn leven voltrekken, maar tijdens het leven van zijn zoon.’

Zingen: Gezang 249: vers 1, 2 en 3

Wij leven van de wind

LvdK Gezang 249

m: J. Criüger 1648

t: J.R. Zijlstra

1. Wij le - ven van de wind
 die aan-rukt uit den ho - ge
 en heel het huis ver - vult
 waar knie - en zijn ge - bo - gen,
 die door - dringt in het hart,
 in de ver - bor - gen hof,
 en uit - breekt in een lied
 en op - stijgt God ten lof.

2. Wij delen in het vuur
dat neerstrijkt op de hoofden,
de vonk die overspringt
op allen die geloven.
Vuurvogel van de vloed,
duif boven de Jordaan,
versterk in ons de gloed,
wakker het feestvuur aan.

3. Wij teren op het woord,
het brood van God gegeven,
dat mededeelzaam is
en kracht geeft en nieuw leven.
Dus zegt en zingt het voort,
geeft uit met gulle hand
dit manna voor elk hart,
dit voedsel voor elk land.

Spiegelverhaal voor meisjes, twee verhalen.

Deze verhalen komen uit de liturgie die voorbereid is voor de World Week for Peace in Palestine door de Wereldraad van Kerken.

Verhaal: Kirsten
Eerste verhaal: **Dienstplicht**

Mirjam groeide op met het leger.
Haar vader was waarnemend hoofd van de veiligheidsdienst Mossad.
Het leger was in het gezin een gegeven; een vanzelfsprekend deel van het leven. Het leger was goed: het was er om alle Israëliërs te verdedigen.
Ezra, haar oudere zus, was Mirjams grote voorbeeld en toen zij in dienst ging om haar dienstplicht te vervullen, kon Mirjam niet wachten tot zij dat ook zou mogen.
Ze wilde soldaat worden, net als haar zus, in het leger, net als haar vader. Maar het liep anders.
Op een dag ging ze, met een groep vriendinnen, min of meer uit nieuwsgierigheid naar een vredesdemonstratie in Palestina.
Wat een schok te bemerken dat die soldaten, die er toch waren om hen te verdedigen, nu met rubberen kogels en traangasgranaten schoten op de vreedzame demonstranten; ook op Mirjam en haar vriendinnengroep.
Ze was bang en geschokt.
Opeens zag ze de werkelijkheid, de waarheid. Voor het eerst werd ze zich bewust dat in Palestina de Israëlische soldaten het gevaar vormen. Juist degenen door wie zij zich altijd zo beschermd voelde.
Die aan haar kant zouden moeten staan. Terug in Israël was Mirjam veranderd. Ze besloot dienst te weigeren en sloot zich aan bij andere dienstweigeraars .
Ze werd gearresteerd en in de gevangenis gezet. De eerste keer dat ze er zat was in september 2008.
Alles bij elkaar zat ze vijfendertig dagen vast. Ze had geluk, ze werd op medische gronden ontslagen van vervolging.

Maar ze was de enige. Haar vrienden bleven: telkens drie weken in de gevangenis, één week vrij, totdat ze eenentwintig waren.

Zo is de wet in Israël.

Dienst weigeren is verboden, ook als je een reden hebt: als je niet wilt deelnemen aan de bezetting.

De gevangenis was een verschrikkelijke plaats. Mirjam was bang en boos. Ze was een vrij meisje, gewend om zelf te beslissen wat ze voor kleren droeg, wat ze zien wou en wanneer en waar ze at.

En in de gevangenis zat ze vast aan het regime. Waarin iedere minuut van de dag door het gevangenisritme werd bepaald.

Ze was bang dat ze haar toekomst in gevaar zou brengen, en vond het angstaanjagend dat haar land jonge meisjes opsluit omdat ze tegen geweld en oorlog zijn.

Toen ze de gevangenis verlaten had ging ze op bezoek bij haar vader.

Ze had hem lang niet gezien of gesproken. Hij wilde niet met haar over politiek praten, dus ze probeerden het onderwerp te mijden.

Hij wou niets weten over haar mening.

Wel was hij bezorgd en meelevend omdat Mirjam het moeilijk had.

Nee, hij had haar niet bezocht in de gevangenis. Dat was voor hem te moeilijk. Hij is immers een echte legerman. Ook hij vecht voor waar hij in gelooft.

Zo is Mirjam een echte dochter van haar vader.

Verhaal: Dora

Tweede verhaal: **Wat erg is**

Het leven van Palestijnse meisjes is heel anders dan van leeftijdgenoten die in vrede leven. Nouria is een Palestijnse, ze woont op de Westbank en ook zij wil in vrede leven, niet meer en niet minder.

Maar zo gemakkelijk is haar leven niet, in het bezette gebied.

Wanneer ze ergens heen wil zijn er altijd de checkpoints, steeds op verschillende plaatsen. Altijd eindeloos wachten voordat ze naar een andere plaats kan.

En dan is er de muur die het huis afsnijdt van het land met de eeuwenoude olijfbomen waarvan sommige wel 1000 jaar oud zijn.

De Israëliërs willen dat de Palestijnen zullen emigreren. Daarom maken ze het leven voor mensen zoals Nouria en haar familie hoe langer hoe meer onmogelijk. Nouria en haar familie leven in angst.

Wanneer zal het lot hen treffen? Wanneer weet niemand, maar iedereen weet ... eens ben je aan de beurt.

Wanneer zal een bulldozer midden in de nacht op het huisje inrijden en het met de grond gelijk maken? Net zoals het huis van haar vriendin Samira.

Die kon niets meenemen uit haar huis, zelfs geen slippers. Met blote voeten liep het gezin door de nacht. Van een afstand zagen ze dat het huis met de grond gelijk werd gemaakt.

Alle spulletjes en herinneringen in een keer weg.

Dakloos binnen een paar uur.

Nouria's familie blijft en weet dat een lijdensweg hen wacht. Ze zijn bang.

Gedicht: Tessa

van Rachel Levi, 12 jaar Risjon le Tsion, Israël. Uit Children Write for Peace.

Vrede

Ik wil geloven
dat het mogelijk is
ik wil geloven dat we de hoop nooit los zullen laten
ik wil dat in deze wereld
een wereld van bloed en verdriet
vanuit gloeiende kolen en vlammen van vuur,
uit as en dood
een bloemknop van geluk zal gaan bloeien,
een bloemknop van vrijheid en vreugde,
van geloof en van liefde.
Een bloemknop van vrede.
Ik wil dat de mensen
die op straat lopen
niet alleen de buitenkant zien van een mens,
maar wat onder het masker verborgen is.
Ik wil een wereld van gelijkheid,
en mensen die verder kijken
verder dan de godsdienst van een mens, zijn ras en zijn kleur
en ook de verschillen respecteren
en elkaar recht in de ogen kunnen kijken, zonder angst en haat.
Alleen maar vrede en liefde.
Ik wil vliegen en stijgen
ik wil tussen de wolken zweven,
en varen boven bergen en watervallen
zeeën en vastelanden, velden en landen,
en opstijgen tot de opkomende zon,
en misschien dat woord van mij vinden,
dat ik zo mis,
het woord dat ik voor enige tijd verloren heb,
een klein maar belangrijk woord.
De hoop, hoop van een wereld van vrede en liefde,
van eenheid, vrijheid, begrip.
Deze prachtige hoop, met wiens hulp
wij al het verdriet en haat, weg zullen doen,
met wiens hulp, uit de as van de doden,
uit eindeloos lijden,
een nieuwe bloem zal bloeien,
een wonderbaarlijke sprookjesachtige bloem
die de wolken uit elkaar drijft
en de zon in de hemel laat schijnen.
Dat zal deze hemelse bloem doen,
zijn naam is vrede.

Foto W.J. Keuning

Zingen: Tussentijds 47: vers 1, 2 en 3

1. Tijd van vloek en tijd van ze - gen
tijd van droog-te, tijd van re - gen
dag van oog-sten, tijd van nood
tijd van ste - nen, tijd van brood.
Tijd van lief - de, nacht van wa - ken
uur der waarheid, dag der da - gen
toe-komst die ge - ko - men is
woord dat vol van stil - te is.

2. Tijd van troosten tijd van tranen
tijd van mooi zijn tijd van schamen
tijd van jagen nu of nooit
tijd van hopen dat nog ooit.
Tijd van zwijgen zin vergeten
nergens blijven niemand weten
tijd van kruipen angst en spijt
zee van tijd en eenzaamheid.

3. Wie aan dit bestaan verloren
nieuw begin heeft afgezworen
wie het houdt bij wat hij heeft
sterven zal hij ongeleefd.
Tijd van leven om met velen
brood en ademtucht te delen –
wie niet geeft om zelfbehoud
leven vindt hij honderdvoud.

Overweging. Han Ellermeijer

Gemeente van onze Heer,

Vanmorgen hebben we een aantal verhalen gehoord.

Verhalen die vragen om onze reactie.

Ik wil vanmorgen toch nog even terug naar het verhaal dat Rien Schelhaas heeft voorgelezen: het verhaal van drie mannen. Achab, Naboth en Elia. Drie

mensen met elk hun eigen achtergrond, hun eigen kijk op hun wereld, hun eigen visie op hun eigen bestaan.

Als je zo naar dat verhaal luistert, dan is het nog helemaal niet zo'n ver weg verhaal. Het zou ook in 2011 in Den Helder hebben kunnen plaatsvinden. De overheid die de macht heeft en niet meer let op het belang, de gevoelens en de waarde van de simpele burger.

Of het nu om een wijngaard gaat of om een parkeerplaats in de binnenstad, aan de Californiestraat, het verhaal lijkt gelijk.

'Wat heb jij toch een mooie wijngaard, buurman,' zei Achab, die een wandeling over zijn landgoed maakte. 'Ik zou graag zien dat je die wijngaard aan mij gaf, ik wil er een moestuin van maken. Ik geef je er elders een mooiere wijngaard voor terug, of, als je dat liever hebt, vergoed ik je de waarde in zilver'. Dat klinkt toch niet onredelijk?

Of toch?

Een moestuin. Wie de Thora kent, moet meteen aan Egypte denken. In Deuteronomium 11 vers 10 staat het zo: "Daar moest u de akkers na het zaaien kunstmatig bevoeien als een groentetuin."

Kanaan daarentegen is een land dat water drinkt van de regen van de hemel, een land waar de Here God zorgt".

Het beloofde land wordt in Israëls verhalen als een wijngaard afgebeeld, waarin mensen het leven als een geschenk van God zien.

De moestuin, de groentetuin, staat voor het land waarin de mensen los van de Hemelse eigenaar voor zichzelf zijn begonnen.

Achab zegt: Naboth, ik wil van jouw wijngaard een moestuin maken.

Dat is dus precies waar deze Achab al jaren mee bezig is: Israëls God inruilen voor de Baal en het volk terugvoeren naar het heidendom van Egypte. De vraag is wat zijn buurman Naboth daarvan vindt.

Naboth antwoordt: "De Heer verhoede dat ik het erfdeel van mijn vaderen aan u zou geven".

Achab heeft het over een wijngaard, Naboth over een erfdeel.

Het land is van Mij, zegt de Heer, gij zijt er vreemdelingen en gasten.

Israel moet trouw blijven aan de Eeuwige en aan het erfgoed der vaderen, het zal niet buigen voor de Baals, de god van het land waar de sterksten de macht hebben en de rijken zich verrijken ten koste van de armen.

Het gaat tussen Achab en Naboth in wezen helemaal niet om een stukje grond. Het gaat om veel meer. Het gaat om de wijze waarop je met elkaar omgaat. Leef je voor elkaar of leef je ten koste van elkaar?

Het gaat vandaag de dag nog steeds om die vraag, ook in Israel en in Palestina.

Achab weet het antwoord van Naboth dan ook zo te verdraaien dat anderen Achab gelijk geven. Wat zegt hij namelijk tegen Izebel:

"Ik vroeg Naboth om zijn wijngaard. Ik bood hem er een mooiere wijngaard voor in de plaats of anders een som geld. Hij echter zei: Ik geef je mijn wijngaard niet".

Achab verdraait de woorden van Naboth, die helemaal niet gezegd heeft dat hij de wijngaard niet wilde geven. Hij zei:
“De Heer verhoede dat ik mijn erfdeel afsta”.

Achab weigert door de woorden van Naboth te verdraaien zijn vrouw in te wijden in de geheimen van Gods heilige Thora.
Die verdraaiing van woorden kostte Naboth het leven.

Dan verschijnt Elia op het toneel, als de spreekbuis van God.
‘Ik heb u gevonden, want u hebt zich verkocht om te doen wat kwaad is in de ogen van de Heer en gij hebt Israel doen zondigen. Zo spreekt de Heer, Ik doe onheil over u komen, uw nakomelingen zal ik wegvagen.’

Wie de Heer krenkt en zijn heil bij de afgoden zoekt, vindt daar uiteindelijk het enige wat je bij die afgoden kunt vinden, de dood.
Zo ziet tenminste de profetische verteller het, getuige het verhaal van vanmorgen.

Wat vraagt dit verhaal nu van ons hier vanmorgen in de Vredeskerk?
Wat wil je?

Toeschouwer blijven en geen partij kiezen?

En als je partij kiest, voor wie dan en wat zijn dan de consequenties?

Ik denk dat we voor de keuze worden gezet om voor jezelf uit te maken voor wie je bent. Niet kiezen kan niet.

Het is niet een keuze voor Israel en tegen de Palestijnen.

Of Voor de Palestijnen en tegen Israel.

Het is niet voor de machthebbers en tegen de simpele burger.

Of voor de onderliggende partij en tegen de Overheid.

Nee het is voor God of voor de AFGODEN.

Die keuze geeft Elia aan Achab, en over Achab heen aan ons.

Ik hoop dat we net als Elia kiezen en oproepen om het kwaad dat mensen elkaar aandoen in Gods naam te stoppen.

De verhalen van deze morgen roepen ook ons op, onze stem te verheffen tegen het kwaad en voor God.

Blijf jij toeschouwer en horen we je niet?

Of klinkt ook jouw stem in het koor dat oproept het kwaad dat mensen elkaar aandoen in naam van de Eeuwige te stoppen?

Ik wil eindigen met een lied van Jose Infante uit Cuba, dat luidt:

Ik heb mijn handen vol aan wat de Heer mij zegt:

Te bouwen aan een huis waar liefde woont en recht.

Geen ladder komt omlaag, geen engel komt vandaag,

De pijn blijft nog een plaag, de vrede blijft een vraag...

Dus roept de hemel: Jij, jij mensenkind, help Mij!

Zo bouwt de Heer gastvrij een huis voor jou door mij.

Dus roept de hemel: Jij, jij mensenkind, help Mij!

Zo bouwt de Heer gastvrij een huis voor jou door mij.

Amen

Het water van de grote vloed

LvdK Gezang 337

m: middeleeuws/Wittenberg 1533

t: W. Barnard

1. Het wa - ter van de gro - te vloed
 en van de zee zo rood als bloed,
 dat is de aard - se moe - der - schoot,
 dat is de diep - te van de dood.

2. Want al het water wast niet af,
 dat wij verzinken in dit graf,
 tenzij de duif die nederdaalt
 ons uit den hoge vrede haalt.

3. Tot ondergang zijn wij gedoemd,
 als God ons niet bij name noemt,
 maar God zij dank, Hij doet ons gaan
 door 't water van de doodsjordaan.

4. Wij staan geschreven in zijn hand,
 Hij voert ons naar 't Beloofde Land.
 Als kinderen gaan wij zingend voort.
 De Vader is het die ons hoort.

7. Gij heft de aarde aan het licht
 door diepte heen en door gericht,
 eens zal zij bloeien als een roos,
 een dal van rozen, zondeloos!

Collecte

- 1^e voor de diaconie
- 2^e voor de kerk
- 3^e voor het wijkwerk

Volgende week is de 1^e collecte bestemd voor het Werelddiaconaat

Slotgebed: Han Ellermeijer

DE VREDE

Door Moenah Sa' ied Kadamani, 13 jaar, uit Yarka
Overgenomen uit Children Write for Peace

Ik roep jou vanuit de diepte,
 ik verwacht jouw komst in spannende tijden,
 ik verwacht dat jij broedermoorden verhindert
 en dat je liefde plant in de harten van de volken.
 Ik verwacht jou in zonsopgangen en zonsondergangen,
 dat jij al de droefenis wegveegt die verborgen is in de harten.
 Ik verwacht jou met duivenvluchten.
 Wij snakken naar jou in onze dromen,
 naar jou, de vrede, de eeuwige vrede.
 Jouw vlag dragen de volmaakten en zuiveren.
 Je veegt droefenis en lijden weg,
 en het leven zonder jou is als een boom zonder wortels.
 Ik verwacht jou in beken van bloed,
 een menigte mensen sneuvelt en raakt voor niets gewond,
 ik verwacht jouw komst, verwacht en wens
 jouw komst, de vrede.

Zingen: Ik zie de hemel opengaan (Melodie Gezang 447)

God gaat zijn ongekende gang

LvdK Gezang 447

m: Scottish Psalter 1635/Playford 1677

t: W. Cowper

v: J.W. Schulte Nordholt

1. Ik zie de hemel opengaan,
 de aarde in het licht
 van mensen die elkaar zien staan,
 -Gods eigen aangezicht.

2. Ik zie de wereld omgekeerd,
 het laagste bovenaan,
 het ongeziene in het licht,
 -uit niets groeit Gods bestaan.

3. Ik zie het lang beloofde land,
 waar alles wordt gedeeld,
 van grond tot licht, van steen tot brood,
 -wij zijn Gods evenbeeld.

4. Ik zie een stad van puur kristal,
de leugens zijn voorbij.
Wij leven in doorzichtigheid,
-Gods waarheid leven wij.

Zegen: Beantwoord met het zingen van **AMEN**.

Zegen van onrust

Moge God ons zegenen met onrust
over gemakkelijke antwoorden, halve waarheden en oppervlakkige relaties
zodat er diepgang is in onze harten

Moge God ons zegenen met boosheid
over onrechtvaardigheid, onderdrukking en de uitbuiting van mensen
zodat we werken voor rechtvaardigheid, vrijheid en vrede

Moge God ons zegenen met tranen
die we plengen voor hen die lijden door pijn, verstoting, honger en oorlog,
zodat we onze handen zullen uitstrekken tot troost

En moge God ons zegenen met zoveel dwaasheid dat we geloven
een verschil te kunnen maken in deze wereld.
Zodat we doen waarvan anderen zeggen
dat het onmogelijk is

